

Investigating the Mediating Role of Fantasy in the Relationship Between Creativity and Kernberg's Personality Organization in Students with Narcissistic Tendencies

1. Fahimeh Saraei^{id}: Department of Educational Psychology, Qo.C., Islamic Azad University, Qom, Iran

2. Hassan Mirzahosseini^{id*}: Department of Psychology, Qo.C., Islamic Azad University, Qom, Iran.

3. Gholamreza Sharifirad^{id}: Department of Health Education and Health Promotion, School of Public Health, University of Medical Sciences, Qom, Iran

*Corresponding Author's Email Address: Mirzahosseini.Hassan@iau.ac.ir

Abstract:

Objective: The aim of this study was to present a predictive model of creativity in students with narcissistic tendencies based on Kernberg's personality organization and the mediating role of fantasy.

Methods and Materials: This research employed a descriptive-correlational design using structural equation modeling (SEM). The statistical population included all students enrolled at Islamic Azad University, Qom Branch, during the 2022–2023 academic year, totaling 8,164 individuals. The sampling method was convenience sampling. The final sample consisted of 375 participants, with an estimated 360 accounting for potential attrition. Research instruments included the Torrance Creativity Questionnaire (1979), the Narcissistic Personality Inventory by Ames et al. (2006), the Personality Organization Inventory by Kernberg (2002), and the Fantasy Scale by Liang et al. (2013). Data were analyzed using SPSS and AMOS version 24.

Findings: The results indicated that the structural model of creativity in students with narcissistic tendencies, based on Kernberg's personality organization and mediated by fantasy, had a good model fit. Additionally, the findings confirmed the significance of the mediating variable (fantasy) at a 95% confidence level.

Conclusion: The findings of the present study revealed that fantasy plays a significant mediating role in the relationship between creativity and Kernberg's personality organization in students with narcissistic tendencies. Therefore, the results emphasize the importance of designing psychological interventions focused on fostering creativity and constructively managing fantasy in students with narcissistic inclinations, to promote mental health, personality integration, and improved interpersonal relationships.

Keywords: *Kernberg's personality organization, narcissism, fantasy*

How to Cite: Saraei, F., Mirzahosseini, H., & Sharifirad, G. (2024). Investigating the Mediating Role of Fantasy in the Relationship Between Creativity and Kernberg's Personality Organization in Students with Narcissistic Tendencies. *Quarterly of Experimental and Cognitive Psychology*, 2(4), 1-16.

Received: 10 June 2025

Revised: 30 August 2025

Accepted: 06 September 2025

Published: 08 October 2025

Copyright: © 2025 by the authors.

Published under the terms and conditions of Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0

International (CC BY-NC 4.0) License.

بررسی نقش میانجی خیال‌پردازی در رابطه بین خلاقیت و سازمان شخصیت کرنبرگ در دانشجویان دارای گرایش خودشیفتگی

۱. فهیمه سرائی^{id}: گروه روان‌شناسی تربیتی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران

۲. حسن میرزاحسینی^{id*}: گروه روان‌شناسی، واحد قم، دانشگاه آزاد اسلامی، قم، ایران. ایمیل: (نویسنده مسئول)

۳. غلامرضا شریفی راد^{id}: گروه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت، دانشگاه علوم پزشکی، قم، ایران

*پست الکترونیک نویسنده مسئول: Mirzahosseini.Hassan@iau.ac.ir

چکیده

هدف: هدف این مطالعه ارایه مدل پیش‌بینی خلاقیت در دانشجویان با گرایش خودشیفتگی بر اساس سازمان شخصیت کرنبرگ و نقش میانجی خیال‌پردازی بود.

مواد و روش: پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی و از نوع مدل‌سازی معادلات ساختاری است. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانشجویان مشغول به تحصیل دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم در نیمسال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ تشکیل دادند که کل این دانشجویان ۸۱۶۴ نفر بود. روش نمونه‌گیری در این تحقیق به صورت در دسترس بود. حجم نمونه در مجموع ۳۷۵ نفر که با احتمال ریزش ۳۶۰ نفر برآورد گردید. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه‌های خلاقیت تورنس (۱۹۷۹)، شخصیت خودشیفته‌آمز و همکاران (۲۰۰۶)، سازمان شخصیت کرنبرگ (۲۰۰۲) و خیال‌پردازی لیانگ و همکاران (۲۰۱۳) بود. برای تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS و Amos نسخه ۲۴ استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج نشان داد مدل ساختاری خلاقیت در دانشجویان با گرایش خودشیفتگی براساس سازمان شخصیت کرنبرگ و میانجیگری خیال‌پردازی از برازش خوبی برخوردار است و نتایج نشان داد می‌توان در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار بودن تاثیر متغیر میانجی را تایید نمود.

نتیجه‌گیری: یافته‌های پژوهش حاضر نشان داد خیال‌پردازی نقش میانجی معناداری در رابطه بین خلاقیت و سازمان شخصیت کرنبرگ در دانشجویان دارای گرایش به خودشیفتگی ایفا می‌کند. لذا نتایج این پژوهش بر اهمیت طراحی مداخلات روانشناختی مبتنی بر پرورش خلاقیت و مدیریت سازنده خیال‌پردازی در دانشجویان دارای گرایش خودشیفتگی تأکید دارد تا بتوان از این ویژگی‌ها در جهت ارتقاء سلامت روان، انسجام شخصیت و بهبود روابط بین‌فردی استفاده نمود.

کلیدواژگان: سازمان شخصیت کرنبرگ، خودشیفتگی، خیال‌پردازی

نحوه استناددهی: سرائی، فهیمه، میرزاحسینی، حسن، و شریفی راد، غلامرضا. (۱۴۰۴). بررسی نقش میانجی خیال‌پردازی در رابطه بین خلاقیت و سازمان شخصیت کرنبرگ در دانشجویان دارای گرایش خودشیفتگی. فصلنامه روانشناسی تجربی و شناختی، ۲(۴)، ۱-۱۶.

تاریخ دریافت: ۲۰ خرداد ۱۴۰۴

تاریخ بازنگری: ۸ شهریور ۱۴۰۴

تاریخ پذیرش: ۱۵ شهریور ۱۴۰۴

تاریخ انتشار: ۱۶ مهر ۱۴۰۴

مجوز و حق نشر: © ۱۴۰۴ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC 4.0) صورت گرفته است.

Extended Abstract

Introduction

Creativity, a multifaceted psychological construct, plays a central role in individual problem-solving, innovation, and adaptation in complex environments. Defined as the capacity to generate original, useful, and valuable ideas, creativity has been the focus of various psychological, educational, and organizational frameworks (Anderson et al., 2023; Barbot, 2022). While traditionally linked to intelligence and cognitive flexibility, recent studies have highlighted its intricate associations with personality traits, emotional processing, and intrapsychic mechanisms (Cahya et al., 2024; Castillo-Vergara et al., 2018).

Among personality traits, narcissism—particularly in its subclinical form—has garnered attention for its potential link to creative expression. Narcissistic individuals, driven by a strong desire for uniqueness and admiration, may be inclined toward engaging in creative acts to affirm their identity and distinguish themselves from others (Brunell & Buelow, 2019; Casale et al., 2020). However, this tendency is not uniformly adaptive. The complexity of narcissism, often encompassing both grandiosity and vulnerability, introduces variability in how this trait correlates with creativity. Some studies suggest that narcissism may enhance creativity through elevated self-confidence and assertiveness, while others point to its maladaptive outcomes, such as poor collaboration or exaggerated self-focus (Barbot, 2022; Białkiewicz, 2020).

One theoretical model that offers a framework to understand this dynamic is Kernberg's theory of personality organization. According to Kernberg, personality is organized across a spectrum from neurotic to borderline to psychotic structures, each characterized by different levels of identity integration, defense mechanisms, and reality testing (Anderson et al., 2023). Narcissistic tendencies are often associated with borderline personality organization, which may affect an individual's cognitive coherence, emotional regulation, and relational patterns. Within this

framework, the structural aspects of personality can either facilitate or hinder the development of creative thought, depending on the degree of internal coherence and adaptive functioning (Brandstätter & Bernecker, 2022).

In addition to personality organization, fantasy has been recognized as a potential mediator between personality traits and creativity. Fantasy, particularly in the form of imaginative engagement and internal visualization, contributes to the cognitive processes underlying creativity, such as divergent thinking, problem representation, and scenario simulation (Brenner et al., 2022; Brien, 2020). Fantasy also serves as a psychological defense mechanism, especially in individuals with narcissistic traits or borderline personality features, allowing them to manage emotional distress, unmet needs, and self-esteem fluctuations (Alenizi et al., 2020). While adaptive fantasy can fuel innovation and artistic production, maladaptive daydreaming has been linked to dysfunction, including academic decline, social withdrawal, and increased psychological distress (Alenizi et al., 2020; Balagué, 2021).

The interplay between creativity, narcissism, fantasy, and personality organization has been explored in fragmented ways across the literature, yet few empirical studies have attempted to integrate these constructs into a unified predictive model. For instance, (Shirdel, 2023) demonstrated that creativity mediated the relationship between social intelligence and social entrepreneurship, while (Alidoust Qahfarakhi et al., 2023) emphasized the role of creativity in mediating the link between entrepreneurial culture and innovation. (Nobahar, 2023) further revealed significant associations between emotional intelligence, emotional creativity, and mental health in university students, suggesting that intrapsychic variables such as fantasy and imagination could serve as explanatory mechanisms. Despite these advances, the specific mediating role of fantasy in the relationship between creativity and Kernberg's personality organization, particularly among students with narcissistic tendencies, remains underexplored.

Given the centrality of identity formation, emotional expression, and imaginative cognition during emerging adulthood, university students constitute an ideal population for examining such psychological mechanisms. The present study, therefore, aims to develop a structural model that predicts creativity based on Kernberg's personality organization with fantasy as a mediating variable, specifically in students with narcissistic tendencies. By addressing this gap, the study seeks to contribute to both theoretical enrichment and practical applications in the domain of personality development, creativity enhancement, and mental health intervention.

Methods and Materials

The study utilized a descriptive-correlational design within the framework of structural equation modeling (SEM). The statistical population consisted of all undergraduate students enrolled at Islamic Azad University, Qom Branch, during the 2022–2023 academic year, totaling 8,164 students. A convenience sampling method was applied, yielding a final sample size of 360 students with narcissistic tendencies, selected from an initial pool of 1,800 participants based on the Narcissistic Personality Inventory (NPI).

Four standardized instruments were used: the Torrance Creativity Questionnaire (1979), the Ames Narcissistic Personality Inventory (2006), the Kernberg Personality Organization Inventory (2002), and the Liang Fantasy Questionnaire (2013). The data were analyzed using SPSS and AMOS version 24. Confirmatory factor analysis (CFA), the Kolmogorov–Smirnov test for normality, the Kaiser–Meyer–Olkin (KMO) measure of sampling adequacy, and various model fit indices were employed to evaluate the structure and validity of the proposed model.

Findings

Descriptive statistics showed that the mean cognitive creativity score was 1.34 ($SD = 0.33$), the mean personality organization score was 3.71 ($SD = 0.76$), and the mean fantasy score was 4.16 ($SD = 0.85$), indicating moderate to high levels of the variables among the participants.

The Kolmogorov–Smirnov test confirmed the normal distribution of all key variables ($p > 0.05$). The KMO value was 0.798, and Bartlett's test of sphericity was significant ($\chi^2 = 173.067$, $df = 6$, $p < 0.001$), indicating sampling adequacy for factor analysis.

Convergent validity was confirmed with AVE values exceeding 0.50 and $CR > AVE$ across all constructs. Discriminant validity was also supported as AVE exceeded both MSV and ASV for each variable. Correlation analysis showed significant associations between fantasy, creativity, and personality organization.

The structural model revealed that the standardized path coefficient from Kernberg's personality organization to creativity, mediated by fantasy, was statistically significant ($\beta = 0.24$, $t = 4.846$, $p < 0.001$). The Sobel test also confirmed the mediating effect of fantasy ($Z = 4.14$, $p < 0.001$), with direct and indirect effects of 0.32 and 0.19, respectively, and a total effect of 0.51.

Fit indices indicated a well-fitting model: $\chi^2/df = 2.532$, RMSEA = 0.029, PNFI = 0.589, NFI = 0.903, TLI = 0.900, RFI = 0.969, IFI = 0.937, and CFI = 0.933, all exceeding standard cut-off criteria.

Discussion and Conclusion

The results demonstrate that fantasy plays a significant mediating role in the relationship between Kernberg's personality organization and creativity among students with narcissistic tendencies. This finding is theoretically consistent with Kernberg's model, which posits that less integrated personality structures rely more on primitive defenses such as fantasy to cope with internal inconsistencies and emotional vulnerabilities. In such individuals, fantasy serves not only as a defensive mechanism but also as a cognitive tool for re-imagining the self, simulating success, and testing identity boundaries, thus indirectly promoting creative ideation.

These findings are in line with previous studies emphasizing the role of intrapsychic mechanisms in fostering creativity under specific personality configurations. The results further confirm the dual function

of fantasy—as a risk factor when dysregulated and a growth facilitator when channeled adaptively. For students with narcissistic features, whose self-concepts are often fragile and contingent on external validation, fantasy offers an internal space for autonomy, exploration, and symbolic mastery.

The educational and clinical implications of these findings are substantial. From an educational standpoint, designing interventions that nurture structured imaginative processes—such as storytelling, visualization exercises, and creative writing—can provide safe and productive outlets for students’ narcissistic energies. Clinically, recognizing

fantasy as both a symptom and a resource enables a more nuanced approach to personality-focused psychotherapy, especially in young adults navigating identity formation.

Overall, this study contributes to a better understanding of how psychological constructs such as fantasy mediate the dynamic interplay between personality and creativity. It opens new avenues for developing holistic frameworks that integrate personality development, imaginative cognition, and creative potential. By illuminating this complex nexus, the study provides valuable insights into how to harness fantasy as a constructive force in the mental health and creative development of emerging adults.

مقدمه

بستری خلاقانه برای پردازش هیجان‌ها و ایجاد سناریوهای جایگزین برای تجربیات واقعی در نظر گرفته شده است (Brenner et al., 2022). در رویکردهای نوین‌تر، خیال‌پردازی به‌ویژه در قالب ساختارهای روزمره یا حتی خیالبافی ناسازگارانه، با ابعاد مختلف عملکرد شناختی و روانی مرتبط دانسته شده است (Alenizi et al., 2020).

نقش خیال‌پردازی به‌عنوان سازوکاری دوگانه در تعامل بین خلاقیت و شخصیت، با داده‌های تجربی نیز پشتیبانی می‌شود. از یک سو، پژوهش‌ها نشان داده‌اند که خیال‌پردازی می‌تواند در شرایط خاصی به بروز خلاقیت کمک کند، به‌ویژه در افرادی که تمایل به کناره‌گیری از واقعیت دارند و در فضای امن ذهنی خود به کاوش ایده‌ها می‌پردازند (Cahya et al., 2024). از سوی دیگر، اگر این فرایند از کنترل خارج شود، ممکن است منجر به شکل‌گیری الگوهای ناسازگار هیجانی و شناختی شود که با انسجام شخصیت و واقعیت‌آزمایی در تضاد است (Balagué, 2021).

پژوهش‌های متعددی به تبیین روابط پیچیده میان خلاقیت، خودشیفتگی و دیگر ساختارهای شخصیتی پرداخته‌اند. برای نمونه، مطالعه‌ای بر روی کارگران پلتفرمی نشان داد که غرق شدن در فناوری و فشارهای دیجیتال می‌تواند بر خلاقیت تأثیرگذار باشد (Bunjak et al., 2021)، موضوعی که می‌تواند به واسطه افزایش میزان خیال‌پردازی و جدا شدن از فضای واقعی تبیین شود. همچنین یافته‌های پژوهشی دیگر حاکی از آن است که افراد دارای صفات خودشیفته، اغلب میل شدیدی به ایجاد جلوه‌ای خاص از خود دارند و این تلاش ممکن است به تقویت انگیزه خلاق منجر شود، اما در عین حال

زمینه‌ساز خلق ایده‌های ناسازگار یا غیرواقع‌گرایانه نیز باشد (Brandstätter & Bernecker, 2022; Castillo-Vergara et al., 2018).

با توجه به این دیدگاه، بررسی نقش میانجی خیال‌پردازی در پیوند بین خلاقیت و سازمان شخصیت در گروه‌های خاص، به‌ویژه دانشجویان با گرایش

خودشیفتگی یکی از مفاهیم بنیادین در روان‌شناسی شخصیت است که به الگوهای پایداری از بزرگ‌نمایی خویش، نیاز شدید به تحسین، و کمبود همدلی با دیگران اشاره دارد. این ویژگی‌ها می‌توانند به شکل‌های گوناگون در روابط بین‌فردی و تنظیم هیجانات خود را نشان دهند و در سطوح شدیدتر با اختلالات شخصیت، به‌ویژه سازمان شخصیت مرزی در نظریه کرنبرگ، همپوشانی داشته باشند (Casale et al., 2020). از سوی دیگر، مفهوم سازمان شخصیت در نظریه کرنبرگ به عنوان چارچوبی برای درک انسجام هویتی، عملکرد واقعیت‌آزمایی و نوع دفاع‌های روانی مطرح می‌شود (Anderson et al., 2023). در این میان، بررسی عوامل روان‌شناختی مؤثر بر ارتقاء کیفیت سازمان شخصیت، به‌ویژه در گروه‌هایی با گرایش خودشیفتگی، اهمیتی ویژه دارد.

در همین زمینه، خلاقیت به عنوان یکی از شاخص‌های مثبت روان‌شناختی، نه تنها به توانایی خلق ایده‌های نو و ارزشمند مربوط می‌شود، بلکه می‌تواند به عنوان یک منبع قدرت روانی در مدیریت چالش‌های هیجانی و بین‌فردی عمل کند (Barbot, 2022). خلاقیت می‌تواند در افراد خودشیفته، به‌ویژه آن‌هایی که در تلاش برای اثبات توانمندی و تمایز خود هستند، نقش دوگانه‌ای ایفا کند: از یک سو، امکان بروز و خودابرازی را فراهم می‌آورد؛ از سوی دیگر، در صورت عدم هدایت مناسب، می‌تواند با ساختارهای دفاعی ناسازگارانه پیوند بخورد و مسیر رشد روانی را دچار اختلال کند (Brunell & Buelow, 2019).

از جمله متغیرهای روان‌شناختی که ممکن است پیوند خلاقیت و سازمان شخصیت را در افراد خودشیفته تبیین کند، مفهوم خیال‌پردازی است. خیال‌پردازی به‌طور سنتی در رویکردهای روان‌تحلیلی، نه تنها به عنوان یک مکانیسم دفاعی در افراد با سازمان شخصیت مرزی یا خودشیفته، بلکه به‌عنوان

باشد؛ پژوهش‌هایی مانند (Cai et al., 2020) به تعامل بین توانایی، انگیزه و فرصت در شکل‌گیری خلاقیت پرداخته‌اند که نشان می‌دهد چگونه بستر محیطی می‌تواند رفتارهای خلاقانه را تسهیل کند. در همین راستا، (Boonmoh et al., 2021) به نقش تجربیات معلمان در استفاده از فناوری و تأثیر آن بر نوآوری و انگیزش در یادگیری اشاره می‌کند، که به‌طور غیرمستقیم زمینه‌ساز ارتقاء خیال‌پردازی در دانش‌آموزان و دانشجویان نیز می‌شود.

با در نظر گرفتن همه این موارد، خلأ پژوهشی در بررسی علی نقش میانجی خیال‌پردازی در پیوند بین خلاقیت و سازمان شخصیت، به‌ویژه در دانشجویان دارای گرایش‌های خودشیفتگی، به‌روشنی دیده می‌شود. این مطالعه با هدف بررسی این رابطه، سعی دارد مدلی پیش‌بینی‌کننده ارائه دهد که بتواند از طریق شناسایی نقش خیال‌پردازی، به طراحی مداخلات مؤثر روان‌شناختی کمک کند. چنین مداخلاتی می‌توانند در جهت بهبود سازمان شخصیت، کاهش صفات ناسازگارانه خودشیفتگی، و بهره‌گیری مثبت از خلاقیت به‌کار گرفته شوند (Burns et al., 2019; Carvalho et al., 2020).

در نتیجه، پژوهش حاضر بر آن است تا با تکیه بر مبانی نظری و شواهد تجربی موجود، به بررسی نقش میانجی خیال‌پردازی در رابطه بین خلاقیت و سازمان شخصیت کربنرگ در دانشجویان دارای گرایش به خودشیفتگی بپردازد.

روش‌شناسی پژوهش

نوع این مطالعه از نظر هدف، بنیادی، از نظر داده‌ها، کمی، از نظر مدت زمان مطالعه مقطعی و از نظر روش مطالعه توصیفی بود. پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی و از نوع مدل سازی معادلات ساختاری است. جامعه آماری این پژوهش را کلیه دانشجویان مشغول به تحصیل دانشگاه آزاد

خودشیفتگی، اهمیت می‌یابد. این گروه از جمعیت دانشجویی، که اغلب در تلاش برای تثبیت هویت و خودنمایی هستند، در معرض شکل‌گیری ساختارهای روانی ناسازگارانه قرار دارند. در عین حال، این ویژگی‌ها می‌توانند فرصت‌هایی برای شکوفایی خلاقیت فراهم آورند، مشروط به آن‌که ابزارهای روان‌شناختی مناسبی برای هدایت انرژی ذهنی و خیال‌پردازی در اختیار داشته باشند (Nobahar, 2023).

افزون بر آن، دوران دانشجویی مرحله‌ای کلیدی در رشد روانی و هویتی محسوب می‌شود؛ دوره‌ای که در آن بسیاری از سازه‌های شخصیتی شکل می‌گیرند و قابلیت‌های شناختی از جمله خلاقیت و انعطاف‌پذیری در حال توسعه‌اند (Shirdel, 2023). در چنین شرایطی، خیال‌پردازی می‌تواند نقش تسهیل‌گر یا بازدارنده در عملکرد روانی دانشجویان ایفا کند. برای نمونه، اگر خیال‌پردازی به‌گونه‌ای سازنده هدایت شود، می‌تواند به‌عنوان بستری برای پردازش تجربه‌های هیجانی، بازنمایی ایده‌های خلاق و حتی بازسازی هویت مورد استفاده قرار گیرد؛ در غیر این صورت، ممکن است به الگوهای اجتنابی، وابستگی شدید به تخیلات یا ناتوانی در سازگاری با واقعیت منجر شود (Brenner et al., 2022; Brien, 2020).

مطالعه‌ای از (Alidoust Qahfarakhi et al., 2023) نشان داد که فرهنگ کارآفرینی و خلاقیت، در صورتی که در بستری حمایتی رشد یابند، می‌توانند منجر به ارتقاء عملکرد دانشجویان در رشته‌های علوم ورزشی شوند. از سوی دیگر، (Amponsah et al., 2019) در الگوی پداگوژی خلاقانه خود تأکید کرد که آموزش خلاقیت در مدارس نیازمند نگاهی تلفیقی به انگیزش درونی و مهارت‌های شناختی است، که این موضوع به‌صورت ضمنی به نقش فرآیندهای ذهنی مانند خیال‌پردازی نیز اشاره دارد.

از سوی دیگر، در عصر دیجیتال که دانشجویان با انواع فناوری‌ها درگیرند، تعامل با محیط‌های مجازی می‌تواند محرک مهمی برای افزایش خیال‌پردازی

اسلامی واحد قم در نیمسال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ تشکیل دادند. که کل این دانشجویان ۸۱۶۴ نفر هستند. روش نمونه گیری در این تحقیق به صورت در دسترس بود. به این صورت که در دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم ۴ دانشکده وجود دارد. که در این دانشکده‌ها ۸۱۶۴ دانشجوی (دانشکده علوم انسانی (۲۰۳۴ نفر)، فنی و مهندسی (۲۳۶۶ نفر)، علوم پایه (۱۸۹۳ نفر) و دانشکده مهارت و کارآفرینی (۱۸۷۱ نفر) مشغول به تحصیل می‌باشند. سپس لیستی از دانشجویان که در این دانشکده‌ها مشغول به تحصیل بودند، تهیه شد. سپس، بعد از گرفتن اخذ رضایت از دانشگاه، پژوهشگر به صورت غیرتصادفی و در دسترس از بین دانشجویانی که مشغول به تحصیل در این دانشکده‌ها نمونه‌گیری شد. پرسشنامه شخصیت خودشیفته آموز (نقطه برش ۰ تا ۱۶)، پرسشنامه سازمان شخصیت (نقطه برش ۳۷ تا ۱۴۸)، پرسشنامه ساختار انگیزشی (دغدغه‌های شخصی) (نقطه برش ۰ تا ۷۷) و پرسشنامه استاندارد خیال پردازی لیانگ و همکاران (۲۰۱۳) (نقطه برش ۱۰ تا ۶۰) بین نمونه‌ها توزیع گردید و کسانی که تمایل به همکاری در این پژوهش را داشتند، انتخاب و به عنوان نمونه انتخاب گردیدند. بدلیل اینکه در بین دانشجویان گرایش خودشیفتگی، ۲۰٪ درصد است، ابتدا ۱۸۰۰ نفر مورد آزمون قرار گرفتند. برای برآورد حجم نمونه از روش پیشنهادی شوماخر و لوماکس (۲۰۰۴) استفاده گردید. آنان برای برآورد حجم نمونه در تحلیل مسیر و مدل یابی معادلات ساختاری روش نسبت شرکت کنندگان به تعداد پارامترهای مدل را معرفی کردند که در آن حجم نمونه مبتنی بر نسبت ۱:۲۰ شرکت کنندگان به پارامترهای مدل، حجم نمونه مطلوب تلقی می‌شود و با در نظر گرفتن توان آزمون ۸۰٪، سطح آلفای ۰/۰۵ (آزمون دو طرفه) و اندازه اثر ۰/۶، به صورت نمونه گیری تصادفی انتخاب شد. در این پژوهش برای برآورد حجم نمونه با توجه به تعداد پارامتر مدل، به ازای هر پارامتر ۱۵ شرکت کننده در نظر گرفته شد و حجم نمونه در مجموع ۳۷۵ نفر که با احتمال ریزش ۳۶۰ نفر برآورد

گردید. معیارهای ورود به مطالعه شامل دانشجویان مشغول به تحصیل دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم، تمایل به همکاری در انجام این پژوهش و تکمیل نمودن کامل پرسشنامه‌ها باشند. معیارهای خروج از مطالعه نیز شامل عدم تمایل برای همکاری در این پژوهش و عدم تکمیل دقیق پرسشنامه‌ها بود. ابزار پژوهش به شرح ذیل بود:

پرسشنامه شخصیت خودشیفته آموز: این پرسشنامه توسط آموز و همکاران (۲۰۰۶) ساخته شده که ۱۶ گویه دارد این پرسشنامه فاقد خرده مقیاس است و خودشیفتگی را بر اساس رویکرد تک بعدی ارزیابی می‌کند. این پرسشنامه دارای ۱۶ جفت عبارت بوده و هدف آن سنجش ویژگی‌های شخصیت خودشیفته است. طیف پاسخگویی آن بدین صورت است که متشکل از جفت گویه‌هایی است که پاسخ دهنده باید یکی از آنها را انتخاب نماید. برای هر سوال انتخاب شده از ردیف «الف» یک امتیاز و برای هر سوال انتخاب شده از ردیف «ب» صفر امتیاز در نظر گرفته می‌شود. برای بدست آوردن امتیاز کلی پرسشنامه، مجموع امتیازات همه سوالات را با هم جمع کنید. این امتیاز دامنه‌ای از ۰ تا ۱۶ را خواهد داشت. امتیاز بالاتر بیانگر خودشیفتگی بالاتر فرد خواهد بود و برعکس. به عنوان یک نقطه برش، امتیاز ۸ به بالا بیانگر شخصیت خودشیفته در فرد است.

پرسشنامه سازمان شخصیت: پرسشنامه سازمان شخصیت توسط کرنبرگ (۲۰۰۲) طراحی و اعتباریابی شده است، این پرسشنامه شامل ۳۷ گویه بسته پاسخ بر اساس طیف پنج درجه‌ای لیکرت می‌باشد، پرسشنامه سه زیر مقیاس‌های آزمونگری واقعیت، دفاع‌های روان شناختی نخستین و سردرگمی هویت از سازمان شخصیت را مورد سنجش قرار می‌دهد. این پرسشنامه توسط شاکر (۱۳۹۷) اعتباریابی شده است.

پرسشنامه ساختار انگیزشی (دغدغه‌های شخصی): پرسشنامه اهداف شخصی (کاکس و کلینگر، ۲۰۰۳) فرم تجدید نظر شده و کوتاه از پرسشنامه

ساختار انگیزشی (ککس و کلینگر، ۱۹۹۶) است. در این پرسشنامه از شرکت کنندگان خواسته میشود که مهمترین هدف خود را در هر یک از ده حیطه زندگی که در پرسشنامه ذکر شده اند را در نظر بگیرند. سپس از آنها خواسته میشود تا بر روی ۱۱ جنبه، دیدگاهها و احساسات خود را درباره رسیدن به هر هدف درجه بندی کنند. این جنبهها عبارتند از الف-اشتیاق به هدف؛ ب-انزجار از هدف؛ ج-میزان کنترل؛ د- میزان اطلاعات؛ ه-میزان موفقیت در صورت تلاش؛ و- میزان موفقیت به دلیل شانس؛ ز- میزان خشنودی در صورت رسیدن؛ ح- میزان خشنودی در صورت نرسیدن؛ ط- میزان غمگینی از نرسیدن؛ ی- میزان تعهد و ک- مدت زمان لازم برای دستیابی به هدف یا حصول پیشرفت.

پرسشنامه استاندارد خیال پردازی (لیانگ و همکاران، ۲۰۱۳): پرسشنامه خیال پردازی توسط لیانگ و همکاران (۲۰۱۳) به منظور سنجش خیال پردازی طراحی و تدوین شده است. در ایران نیز توسط ممبینی و همکاران (۱۳۹۸) به منظور سنجش خیال پردازی در دانش آموزان اعتباریابی شده است. این پرسشنامه دارای ۱۰ سوال و دو مولفه خیال پردازی خلاق و خیال پردازی

بارآور می‌باشد و بر اساس طیف لیکرت با سوالاتی مانند (در مقایسه با دیگران، من بیشتر اوقات اندیشه‌های غیرمعمولی دارم). به سنجش خیال پردازی می‌پردازد. به منظور تحلیل داده‌ها از روش مدل یابی معادلات ساختاری استفاده شد که بعد از تحلیل عاملی اکتشافی و تاییدی - در قسمت مدل اندازه‌گیری، در قسمت مدل معادله ساختاری روابط علی موجود میان متغیرهای مکنون مورد بررسی قرار گرفت. برای این کار از نرم افزار SPSS و Amos نسخه ۲۴ استفاده شد.

یافته‌ها

براساس جدول ۱ و با توجه به مقدار به دست آمده سطح معنی داری تمامی متغیرها از مقدار خطا بزرگتر است. در نتیجه داده‌های مربوط به هر یک از متغیرهای این تحقیق نرمال است. با توجه به بالا بودن حجم نمونه و نرمال بودن داده‌ها از آمار پارامتریک و نرم‌افزار آماری AMOS جهت تحلیل داده‌ها استفاده می‌شود.

جدول ۱. آزمون کولموگروف- اسمیرنوف متغیرهای تحقیق

متغیر	Sig (سطح معنی داری)	α (مقدار خطا)	نتیجه آزمون
خلاقیت شناختی	۰.۰۸۴	۰/۰۵	نرمال است
شخصیت کرببرگ	۰.۰۶۹	۰/۰۵	نرمال است
خیال پردازی	۰.۰۷۰	۰/۰۵	نرمال است

با توجه به جدول ۲ اندازه کفایت نمونه (KMO) و همچنین آزمون معناداری کرویت نمونه بارتلت نیز در تحلیل عاملی توسط SPSS به ترتیب برابر با ۰/۷۹۸ و ۰/۰۰۰ است؛ که نشان دهنده کفایت نمونه‌ها برای انجام تحلیل عاملی می‌باشد.

جدول ۲. خروجی آزمون KMO و بارتلت

مقدار (KMO)	مقدار بارتلت	Sig (سطح معنی داری)	درجه آزادی	نتیجه آزمون
۰/۷۹۸	۱۷۳/۰۶۷	۰/۰۰۰	۶	تایید

دوره دوم، شماره چهارم

جدول ۳ نتایج آمار توصیفی مربوط به متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد.

در این جدول شاخص‌های مرکزی که شامل میانگین است و شاخص‌های

پراکندگی که شامل واریانس و انحراف استاندارد می‌باشد را در بردارد.

جدول ۳. آمار توصیفی متغیرهای تحقیق

متغیر	شاخص‌های مرکزی	شاخص‌های پراکندگی
	میانگین	انحراف استاندارد
خلاقیت شناختی	۱/۳۴۵	۰/۳۳۱
شخصیت کربنبرگ	۳/۷۱۹	۰/۷۶۴
خیال پردازی	۴/۱۶۳	۰/۸۵۸
واریانس		۰/۱۱۰

با توجه به جدول ۴ مقدار تمامی متغیرهای بیش از ۰/۷ هستند، برازش مناسب مدل‌های اندازه‌گیری تایید می‌شود. با توجه به موارد گفته شده و مقادیر جدول ۴ مقادیر تمامی میانگین واریانس استخراج شده از ۰/۵ بیشتر بوده، همچنین $CR > AVE$ می‌باشد. لذا این پژوهش از روایی همگرایی مناسبی برخوردار است.

جدول ۴. مقادیر همگرایی متغیرهای تحقیق

نام متغیر	ابعاد	AVE	CR
خلاقیت شناختی	سیالی	۰/۵۲۴	۰/۸۲۳
	انعطاف	۰/۵۹۳	۰/۷۶۱
	اصالت	۰/۵۲۵	۰/۸۲۶
	بسط	۰/۵۶۶	۰/۷۳۸
شخصیت کربنبرگ	دفاع روانشناختی	۰/۵۶۴	۰/۷۶۰
	سردرگمی هویت	۰/۵۳۱	۰/۷۶۱
	آزمون‌نگری واقعیت	۰/۵۰۹	۰/۸۱۰
خیال پردازی	-	۰/۵۰۵	۰/۷۹۴

نتایج جدول ۴ و ۵ نشان می‌دهد که برای هر متغیر $CR > AVE$ و $AVE > MSV$ و $AVE > ASV$ است، روایی واگرایی ۰/۵ > است. در نتیجه متغیرها از روایی همگرا برخوردارند. علاوه بر این، متغیرها مطلوب می‌باشد.

جدول ۵. مقادیر روایی واگرا متغیرهای تحقیق

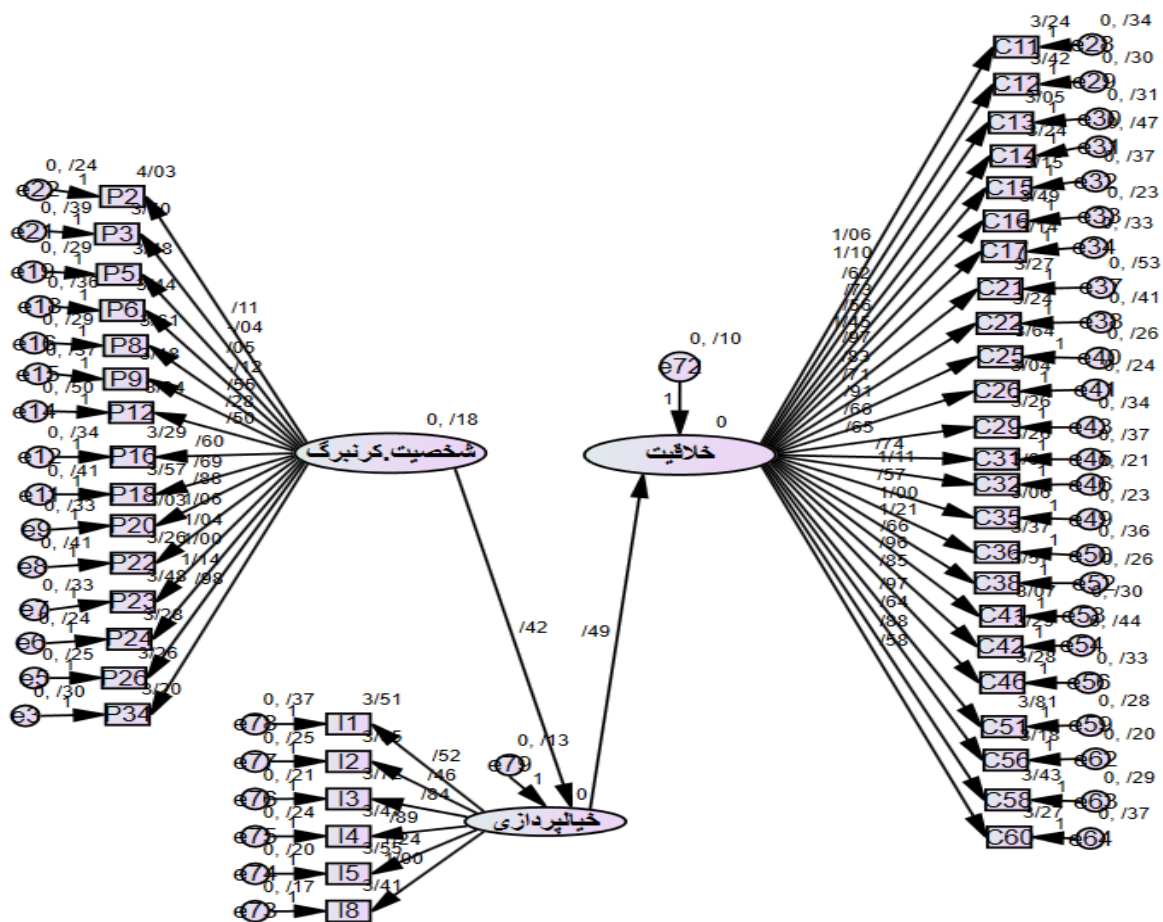
نام متغیر	ابعاد	AVE	ASV	MSV
خلاقیت شناختی	سیالی	۰/۵۲۴	۰/۰۲	۰/۰۴
	انعطاف	۰/۵۹۳	۰/۰۲	۰/۰۴
	اصالت	۰/۵۲۵	۰/۰۰۱	۰/۰۰۳
	بسط	۰/۵۶۶	۰/۰۰۱	۰/۰۰۲
شخصیت کربنبرگ	دفاع روانشناختی	۰/۵۶۴	۰/۰۲	۰/۰۴
	سردرگمی هویت	۰/۵۳۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۳
	آزمون‌نگری واقعیت	۰/۵۰۹	۰/۰۰۱	۰/۰۰۳
خیال پردازی	-	۰/۵۰۵	۰/۰۰۱	۰/۰۰۳

به زعم فورنل و لارکر، روایی و اگرایی وقتی در سطح قابل قبولی است که میزان میانگین واریانس استخراج شده برای هر سازه بیشتر از واریانس اشتراکی بین آن سازه و سازه‌های دیگر در مدل باشد. چنانچه جذر میانگین واریانس استخراج شده ($\sqrt{AVE}$) برای یک متغیر بزرگتر از همبستگی آن متغیر با سایر متغیرها باشد، روایی و اگرایی برای آن متغیر وجود دارد. در جدول ۶ اعداد روی قطر اصلی جذر میانگین واریانس استخراج شده می‌باشند. با توجه به جدول ۶ می‌توان گفت که روایی و اگرایی در حد قابل قبولی قرار دارد. مقادیر قطر اصلی باید از تمام مقادیر موجود در سطر و ستون متقابل آن بزرگتر باشد، تا این شرط و اگرایی برقرار باشد.

جدول ۶. بررسی روایی و اگرایی

متغیر	سیالی	انعطاف	اصالت	بسط	دفاع روانشناختی	سردرگمی هویت	آزمون‌نگری واقعیت	خیال-پردازی
سیالی	۰/۷۲۳							
انعطاف	۰/۶۴۵	۰/۷۷۰						
اصالت	۰/۶۲۷	۰/۶۶۴	۰/۷۲۴					
بسط	۰/۶۱۰	۰/۶۱۴	۰/۶۱۹	۰/۷۵۲				
دفاع روانشناختی	۰/۵۸۴	۰/۵۳۷	۰/۵۳۷	۰/۶۰۴	۰/۷۵۰			
سردرگمی هویت	۰/۵۰۴	۰/۵۰۰	۰/۴۸۱	۰/۵۲۹	۰/۷۰۱	۰/۷۲۸		
آزمون‌نگری واقعیت	۰/۴۷۲	۰/۴۱۵	۰/۴۰۱	۰/۴۱۳	۰/۶۳۶	۰/۶۷۵	۰/۷۱۳	
خیال‌پردازی	۰/۳۸۱	۰/۱۰۱	۰/۲۷۳	۰/۱۰۷	۰/۴۰۳	۰/۴۰۱	۰/۲۰۵	۰/۷۱۰

شکل ۱ مدل اصلی پژوهش نشان می‌دهد. همانطوریکه قبلاً عنوان شد کلیه متغیرهای تحقیق به دو دسته پنهان و آشکار تبدیل می‌شوند. متغیرهای آشکار (مستطیل) یا مشاهده شده به گونه‌ای مستقیم به وسیله پژوهشگر اندازه‌گیری می‌شود، درحالی که متغیرهای مکنون (بیضی) یا مشاهده نشده به گونه‌ای مستقیم اندازه‌گیری نمی‌شوند، بلکه براساس روابط یا همبستگی‌های بین متغیرهای اندازه‌گیری شده استنباط می‌شوند. متغیرهای مکنون بیانگر یک سری سازه‌های تئوریکی هستند مانند مفاهیم انتزاعی که مستقیماً قابل مشاهده نیستند و از طریق سایر متغیرهای مشاهده شده ساخته و مشاهده می‌شوند. متغیرهای مکنون به نوبه خود به دو نوع متغیرهای درون‌زا یا جریان‌گیرنده و متغیرهای برون‌زا یا جریان‌دهنده تقسیم می‌شوند. هر متغیر در سیستم مدل معادلات ساختاری می‌تواند هم به عنوان یک متغیر درون‌زا و هم یک متغیر برون‌زا در نظر گرفته شود. متغیر درون‌زا متغیری است که از جانب سایر متغیرهای موجود در مدل تأثیر می‌پذیرد. در مقابل متغیر برون‌زا متغیری است که هیچ‌گونه تأثیری از سایر متغیرهای موجود در مدل دریافت نمی‌کند بلکه خود تأثیر می‌گذارد. جدول ۷ نیز شاخص‌های برازش مناسب مدل را نشان می‌دهد.

شکل ۱. مدل ساختاری در حالت تخمین ضرایب غیر استاندارد

جدول ۷. شاخص‌های برازش مدل ساختاری بر اساس

نام شاخص	نوع شاخص	مقدار مجاز	مقادیر به دست آمده
کای دو به درجه آزادی	شاخص اقتصادی	> 3	۲/۵۳۲
RMSEA	شاخص اقتصادی	> 0.08	۰/۰۲۹
PNFI	شاخص اقتصادی	> 0.5	۰/۵۸۹
NFI	شاخص مقایسه‌ای	> 0.9	۰/۹۰۳
TLI	شاخص مقایسه‌ای	> 0.9	۰/۹۰۰
RFI	شاخص مقایسه‌ای	> 0.9	۰/۹۶۹
IFI	شاخص مقایسه‌ای	> 0.9	۰/۹۳۷
CFI	شاخص مقایسه‌ای	> 0.9	۰/۹۳۳

در این صورت می‌توان بیان نمود که مدل ساختاری خلاقیت در دانشجویان با گرایش خودشیفتگی براساس سازمان شخصیت کرنبرگ و میانجی‌گری و خیال‌پردازی از برازش خوبی برخوردار است.

جدول ۸ نشان‌دهنده نتایج مدل ساختاری پژوهش برای آزمون فرضیه‌های تحقیق می‌باشد. با توجه به مقادیر ارائه شده در این جدول، زمانیکه عدد معناداری بیش از مقدار (۱/۹۶) و یا کمتر از مقدار (۱/۹۶-) حاصل شود،

جدول ۸. بررسی رابطه بین متغیرها

مسیر	آماره t	ضریب استاندارد	نتیجه
مدل ساختاری خلاقیت در دانشجویان با گرایش خودشیفتگی براساس سازمان شخصیت کرنبرگ و میانجی گری و خیال پردازی از برازش خوبی برخوردار است.	۴/۸۴۶	۰/۲۴۰	تایید

جهت بررسی تاثیر سازمان شخصیت کرنبرگ از طریق متغیر میانجی خیال پردازی بر خلاقیت از آزمون سوبل استفاده می گردد. در آزمون سوبل، یک مقدار Z-value از طریق فرمول زیر به دست می آید که در صورت بیشتر شدن این مقدار از ۱/۹۶، می توان در سطح اطمینان ۹۵٪ معنادار بودن تاثیر متغیر میانجی را تایید نمود (جدول ۹).

جدول ۹. ضریب اثر و مقدار آماره t متغیرهای پژوهش به تفکیک محورهای کلیدی

فرضیه	ضریب اثر	آماره t	p-مقدار	نتیجه
مدل ساختاری خلاقیت در دانشجویان با گرایش خودشیفتگی براساس سازمان شخصیت کرنبرگ و میانجی گری اهداف شخصی از برازش خوبی برخوردار است.	۰/۸۰۹	۴/۳۲۳	۰.۰۰۰**	تایید شد
مدل ساختاری خلاقیت در دانشجویان با گرایش خودشیفتگی براساس سازمان شخصیت کرنبرگ و میانجی گری و خیال پردازی از برازش خوبی برخوردار است.	۰/۲۴۰	۴/۸۴۶	۰.۰۰۰**	تایید شد
آماره سوبل	p-مقدار	اثر مستقیم	اثر غیر مستقیم	اثر کل
۴/۱۴	۰/۰۰۰**	۰/۳۲	۰/۱۹	۰/۵۱
				تایید شد

مکانیزم های جبرانی مانند خیال پردازی برای مقابله با کمبودهای درونی بهره می گیرند.

یافته های پژوهش حاضر همراستا با نتایج مطالعات پیشین است. برای نمونه، در پژوهش (Shirdel, 2023) که به بررسی نقش میانجی خلاقیت در رابطه بین هوش اجتماعی و کارآفرینی اجتماعی در دانشجویان علوم پزشکی پرداخته شده بود، نیز نشان داده شد که خلاقیت می تواند به عنوان یک پل روان شناختی میان صفات شخصیت و عملکرد اجتماعی عمل کند. از سوی دیگر، پژوهش (Alidoust Qahfarakhi et al., 2023) نیز به طور مستقیم به نقش خلاقیت در تبیین رابطه بین فرهنگ کارآفرینی و نوآوری در دانشجویان پرداخته و بر تاثیر ساختارهای شناختی و شخصیتی در پرورش خلاقیت تاکید کرده است. این دو پژوهش به خوبی نشان می دهند که خلاقیت

بحث و نتیجه گیری

نتایج حاصل از پژوهش حاضر نشان داد که مدل ساختاری خلاقیت در دانشجویان دارای گرایش به خودشیفتگی براساس سازمان شخصیت کرنبرگ و با نقش میانجی خیال پردازی، از برازش مناسبی برخوردار است. بر اساس نتایج تحلیل سوبل، تاثیر متغیر میانجی خیال پردازی بر رابطه بین سازمان شخصیت و خلاقیت در سطح معناداری ۰.۰۰۰ تایید شد. این یافته ها مؤید آن است که در دانشجویان دارای گرایش های خودشیفتگی، خیال پردازی نقش مهمی در تسهیل و تنظیم رابطه بین سازمان شخصیت و توانایی خلاقانه ایفا می کند. به عبارت دیگر، خیال پردازی به عنوان یک سازوکار روان شناختی می تواند هم در تثبیت انسجام شخصیتی و هم در شکوفایی خلاقیت تاثیرگذار باشد، به ویژه در افرادی که نیاز شدیدی به ابراز خویشتن دارند و اغلب از

نه تنها محصولی ذهنی بلکه بازتابی از سازمان‌یافتگی شخصیت و تعامل فرد با محیط است. بر همین اساس، نقش میانجی‌گرانه خیال‌پردازی در پژوهش حاضر نیز می‌تواند به‌عنوان حلقه مفقوده‌ای برای تبیین این پیوند عمل کند. از منظر نظری، یافته‌های پژوهش با نظریه کرنبرگ نیز سازگاری دارد. کرنبرگ سازمان شخصیت را مبتنی بر انسجام هویت، آزمون واقعیت و دفاع‌های روانی می‌داند و معتقد است که افراد با سازمان شخصیت مرزی یا سایکوتیک، اغلب از مکانیسم‌هایی مانند خیال‌پردازی برای مقابله با اضطراب و تهدیدهای درونی استفاده می‌کنند. در چنین شرایطی، خیال‌پردازی می‌تواند هم به عنوان ابزار جبرانی برای تقویت خود ایده‌آل عمل کند و هم زمینه‌ساز بروز ایده‌های خلاقانه باشد. در واقع، دانشجویان خودشیفته با سازمان شخصیت ناپایدار، از طریق خیال‌پردازی تلاش می‌کنند تا کمبودهای ادراکی و عاطفی خود را جبران کرده و تصویری قدرتمندتر از خود خلق کنند؛ فرآیندی که می‌تواند در شرایط مطلوب، خلاقیت را نیز تقویت نماید (Brenner et al., 2022; Brien, 2020).

نتایج پژوهش همچنین با یافته‌های (Nobahar, 2023) هم‌راستا است که در آن نشان داده شد هوش هیجانی و خلاقیت هیجانی با سلامت روانی دانشجویان رابطه مثبت دارد. در این راستا، می‌توان بیان داشت که خیال‌پردازی، در صورتی که به صورت سازنده هدایت شود، می‌تواند یکی از زیرساخت‌های خلاقیت هیجانی محسوب شود و موجب بهبود سلامت روان گردد. این امر به‌ویژه در میان دانشجویانی که ویژگی‌های شخصیتی خودشیفتگی را تجربه می‌کنند، اهمیت بیشتری دارد؛ چرا که این گروه به دلیل سطح بالای انتظار از خود و حساسیت به نقد، بیشتر در معرض فشارهای روانی قرار دارند و خیال‌پردازی می‌تواند نقشی تسکین‌بخش و جبرانی ایفا کند (Arslan & Allen, 2021).

نکته حائز اهمیت در تبیین این یافته‌ها، تمایز بین خیال‌پردازی سازنده و ناسازگار است. (Alenizi et al., 2020) در پژوهش خود نشان داد که خیال‌پردازی ناسازگار (maladaptive daydreaming) با اختلالات روان‌شناختی مانند اضطراب و افت تحصیلی مرتبط است. در مقابل، نوعی از خیال‌پردازی که با خلاقیت پیوند دارد، می‌تواند به رشد شناختی، تقویت حل مسئله، و حتی ارتقاء مهارت‌های میان‌فردی منجر شود (Barbot, 2022; Cahya et al., 2024). در پژوهش حاضر، توجه به نوع و کیفیت خیال‌پردازی در تبیین ارتباط میان خلاقیت و سازمان شخصیت اهمیت اساسی دارد، چرا که تنها نوع هدفمند و انعطاف‌پذیر آن می‌تواند در مسیر رشد شخصیتی و خلاقیت نقش مؤثر ایفا کند.

به‌علاوه، یافته‌های پژوهش با مدل‌های هدف‌گذاری شخصی نیز همسو هستند. طبق دیدگاه (Brandstätter & Bernecker, 2022)، ثبات در پیگیری اهداف شخصی با انسجام شخصیت مرتبط است و دانشجویانی که دارای سازمان شخصیت باثبات‌تری هستند، نه تنها از سطح بالاتری از خودکارآمدی برخوردارند بلکه از ابزارهایی مانند خیال‌پردازی نیز در جهت ارتقاء خلاقیت بهره‌مند می‌شوند. از همین رو، می‌توان نتیجه گرفت که خیال‌پردازی در افراد با سازمان شخصیت یکپارچه، می‌تواند نقش تسهیل‌گر در خلق ایده و خودتنظیمی ایفا کند، در حالی که در سازمان‌های شخصیتی ناپایدار، ممکن است نقش اجتنابی و واپس‌زننده داشته باشد.

از منظر کارکردی، مطالعه حاضر همچنین یافته‌های (Castillo-Vergara et al., 2018) را تقویت می‌کند که نشان می‌دهد خلاقیت در زمینه‌های اقتصادی و کسب‌وکار نیز با ساختارهای شخصیتی و شناختی در پیوند است. دانشجویانی که از خیال‌پردازی هدفمند برای شبیه‌سازی ذهنی آینده یا پیش‌بینی سناریوهای احتمالی استفاده می‌کنند، توانایی بهتری در نوآوری و حل مسائل از خود نشان می‌دهند. این یافته‌ها از اهمیت توجه به پرورش

مهارت‌های ذهنی مانند تفکر خلاق، تصویرسازی ذهنی و تخیل سازنده در برنامه‌های آموزشی حمایت می‌کند.

با این اوصاف، پژوهش حاضر با تبیین نقش میانجی خیال‌پردازی در رابطه بین خلاقیت و سازمان شخصیت در دانشجویان دارای گرایش خودشیفتگی، گام مهمی در فهم بهتر این سازوکارهای روان‌شناختی برداشته است. یافته‌ها نشان می‌دهد که رویکردهای بالینی و آموزشی باید به تقویت نوعی از خیال‌پردازی هدفمند و کنترل‌شده بپردازند که هم بتواند پتانسیل خلاقیت را آزاد کند و هم از سازوکارهای دفاعی ناسازگارانه پیشگیری نماید (Anderson et al., 2023; Bowman et al., 2020).

از جمله محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس اشاره کرد که تعمیم‌پذیری یافته‌ها را محدود می‌کند. همچنین، این مطالعه تنها بر اساس داده‌های خودگزارشی انجام شده است که امکان سوگیری شناختی و پاسخ‌دهی اجتماعی را افزایش می‌دهد. نبود بررسی مقایسه‌ای میان دانشجویان دارای گرایش به خودشیفتگی و گروه کنترل نیز از دیگر محدودیت‌هایی است که قدرت تفکیک‌پذیری نتایج را کاهش می‌دهد. به‌علاوه، متغیرهای میانجی و تعدیل‌کننده دیگری مانند سبک دلبستگی، هوش هیجانی یا سطح اضطراب نیز ممکن است بر نتایج تأثیرگذار بوده باشند اما در این مطالعه لحاظ نشده‌اند.

پیشنهاد می‌شود در مطالعات آینده از روش‌های ترکیبی (کمی-کیفی) برای تبیین عمیق‌تر سازوکار خیال‌پردازی در دانشجویان استفاده شود. همچنین بهره‌گیری از گروه‌های مقایسه‌ای شامل دانشجویان بدون گرایش خودشیفتگی یا با سطوح متفاوت از سازمان شخصیت می‌تواند به غنای تحلیل‌های تبیینی کمک کند. طراحی مداخلات آزمایشی با هدف تقویت خیال‌پردازی سازنده و بررسی تأثیر آن بر بهبود خلاقیت و سازمان شخصیت نیز مسیر پژوهشی ارزشمندی به شمار می‌رود. افزون بر این، بررسی نقش متغیرهایی مانند

حمایت اجتماعی، دلبستگی ایمن، و جهت‌گیری هدف در این الگو می‌تواند بینش‌های دقیق‌تری در حوزه روان‌شناسی شخصیت فراهم آورد.

با توجه به یافته‌های پژوهش، توصیه می‌شود که مراکز مشاوره دانشجویی و روان‌شناسان دانشگاهی به آموزش مهارت‌های تفکر خلاق و مدیریت خیال‌پردازی به‌عنوان بخشی از بسته‌های ارتقاء سلامت روان توجه ویژه‌ای داشته باشند. تدوین کارگاه‌های آموزشی برای شناسایی و هدایت خیال‌پردازی در مسیرهای هدفمند و خلاقانه می‌تواند در بهبود عملکرد تحصیلی و هیجانی دانشجویان مؤثر باشد. همچنین، پیشنهاد می‌شود مربیان و اساتید دانشگاهی، در فضای کلاس، فعالیت‌هایی طراحی کنند که به تحریک خلاقیت و استفاده مثبت از تخیل منجر شود تا در بلندمدت، کیفیت سازمان شخصیت و سلامت روانی دانشجویان ارتقاء یابد.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منفعی وجود ندارد.

حمایت مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

موازین اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازین و اصول اخلاقی رعایت گردیده است. این پژوهش در کمیته اخلاق دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری با کد IR.IAU.SARI.REC.۱۴۰۴.۰۸۲ به تصویب رسید.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

تشکر و قدردانی

از تمامی کسانی که در طی مراحل این پژوهش یاری رساندند تشکر و

قدردانی می‌گردد.

References

- Brenner, R., Somer, E., & Abu-Rayya, H. M. (2022). Personality traits and maladaptive daydreaming: Fantasy functions and themes in a multi-country sample. *Personality and individual differences*, 184, 111194. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2021.111194>
- Brien, D. L. (2020). Dreaming of Creativity: Imaging and Imagining the Creative Self in Memoir. *M/C Journal*, 23(1), 10-19. <https://doi.org/10.5204/mcj.1641>
- Brunell, A. B., & Buelow, M. T. (2019). Using the bogus pipeline to investigate trait narcissism and well-being. *Personality and individual differences*, 151(4), 109-509. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.109509>
- Bunjak, A., Černe, M., & Popovič, A. (2021). Absorbed in technology but digitally overloaded: Interplay effects on gig workers' burnout and creativity. *Information and Management*, 58(8), 46-59. <https://doi.org/10.1016/j.im.2021.103533>
- Burns, E. C., Martin, A. J., & Evans, P. A. (2019). The role of teacher feedback- feedforward and personal best goal setting in students' mathematics achievement: a goal setting theory perspective. *Educational Psychology*, 4(4), 1-19. <https://www.cliffsnotes.com/study-notes/26885345>
- Cahya, M. D., Zubaidah, S., & Munzil, M. (2024). Exploring Students' Creative Thinking Skills When Learning Biology Through the Reading Concept Mapping Team Quiz (Remap-TQ). *Kne Social Sciences*, 1(12), 70-82. <https://knepublishing.com/index.php/KnE-Social/article/download/15488/25083>
- Cai, W., Khapova, S., Bossink, B., Lysova, E., & Yuan, J. (2020). Optimizing employee creativity in the digital era: Uncovering the interactional effects of abilities, motivations, and opportunities. *International journal of environmental research and public health*, 17(3), 1038-1045. <https://doi.org/10.3390/ijerph17031038>
- Carvalho, A. F., Firth, J., & Vieta, E. (2020). Bipolar Disorder. *The New England Journal of Medicine*, 383(4), 58-66. <https://doi.org/10.1056/NEJMra1906193>
- Casale, S., Fioravanti, G., Baldi, V., Flett, G. L., & Hewitt, P. L. (2020). Narcissism, perfectionistic self-presentation, and relationship satisfaction from a dyadic perspective: narcissism and relationship satisfaction. *Self and identity*, 19(8), 948-966. <https://doi.org/10.1080/15298868.2019.1707272>
- Castillo-Vergara, M., Alvarez-Marin, A., & Placencio-Hidalgo, D. (2018). A bibliometric analysis of creativity in the field of business economics. *Journal of Business Research*, 85, 1-9. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2017.12.011>
- Nobahar, Z. (2023). The Relationship Between Emotional Intelligence and Emotional Creativity with the Mental Health of Students at Payame Noor University of Talesh. The 1st International Conference on Psychology, Social Sciences, Educational Sciences, and Philosophy, <https://civilica.com/doc/1697799/>
- Shirdel, Z. (2023). Structural Modeling Analysis of the Relationship Between Social Entrepreneurship and Social Intelligence with the Mediating Role of Creativity Among Medical Students in North Khorasan. *The 7th International Conference on Religious Studies, Humanities, and Bioethics in the Islamic World*. <https://civilica.com/doc/1713197/>
- Alenizi, M. M., Alenazi, S. D., Almushir, S., Alosaimi, A., Alqarni, A., Anjum, I., & Omair, A. (2020). Impact of maladaptive daydreaming on grade point average (GPA) and the association between maladaptive daydreaming and generalized anxiety disorder (GAD). *Cureus*, 12(10), 14-65. <https://doi.org/10.7759/cureus.10776>
- Alidoust Qahfarakhi, I., Shoja, H., & Dehghan Qahfarakhi, A. (2023). Modeling the Relationship Between Entrepreneurial Culture, Creativity, and Innovation in Physical Education and Sports Students at Tehran Universities. The 2nd International Congress on Management, Economics, Humanities, and Business Development, <https://civilica.com/doc/1712266/>
- Amponsah, S., Kwesib, A. K., & Ernestc, A. (2019). Lin's creative pedagogy framework as a strategy for fostering creative learning in Ghanaian schools. *Thinking Skills and Creativity*, 31(2), 11-18. <https://doi.org/10.1016/j.tsc.2018.09.002>
- Anderson, N., Potočník, K., & Zhou, J. (2023). Innovation and creativity in organizations: A state-of-the-science review, prospective commentary, and guiding framework. *Journal of Management*, 40(5), 1297-1333. <https://doi.org/10.1177/0149206314527128>
- Arslan, G., & Allen, K. A. (2021). Exploring the association between coronavirus stress, meaning in life, psychological flexibility, and subjective well-being. *Psychology, Health & Medicine*, 3(1), 1-12. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/33487048/>
- Balagué, L. (2021). Time of Daydreaming, Daydreaming of Time. *Alkemie*, 2021(27), 105-121. <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=954708>
- Barbot, B. (2022). Perspectives on Creativity Development: New Directions for Child and Adolescent Development. *Number*, 2(4), 151-162. <https://medicine.yale.edu/profile/baptiste-barbot/academic-publications/?profilePageName=baptiste-barbot>
- Białkiewicz, A. (2020). Architectural competitions support student creativity. *World Trans on Engng and Technol. Educ*, 18(2), 157-162. <https://bibliotekanauki.pl/articles/58909641>
- Boonmoh, A., Jumpakate, T., & Karpklon, S. (2021). Teachers' perceptions and experience in using technology for the classroom. *Call-Ej*, 22(1), 1-24. <https://old.callej.org/journal/22-1/Boonmoh-Jumpakate-Karpklon2021.pdf>
- Bowman, N. A., Jang, N., Kivlighan, D. M., Schneider, N., & Ye, X. (2020). The Impact of a Goal-Setting Intervention for Engineering Students on Academic Probation. *Research in Higher Education*, 61(1), 142-166. <https://doi.org/10.1007/s11162-019-09555-x>
- Brandstätter, V., & Bernecker, K. (2022). Persistence and disengagement in personal goal pursuit. *Annual review of psychology*, 73(1), 271-299. <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-020821-110710>